

Široké zavádzanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci do vzdelávania Dobrá prax v škole a v odbornom vzdelávaní

Úvod

Stratégia Európskej únie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci označila vzdelávanie a kultúru prevencie ako kľúčové faktory udržiavania a zlepšovania kvality práce. Na podporu tejto stratégie Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci uverejnila správu pod názvom *Široké zavádzanie bezpečnosti a ochrany zdravia do vzdelávania: Dobrá prax v škole a v odbornom vzdelávaní*, ktorá poskytuje komplexný prehľad príkladov dobrej praxe z celej Európy a načrtáva kroky na ceste k systematickej stratégii integrácie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) do vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie. Tento prehľad základných faktov je zhrnutím správy.

Dobrá prax

Správa obsahuje 36 príkladov dobrej praxe, z ktorých 14 je prezentovaných formou prípadových štúdií. Príklady dobrej praxe sú rozdelené podľa troch rôznych prístupov: „Holistický“ prístup, prístup založený na výuke a prístup založený na pracovisku.

„Holistický“ prístup

Príklady založené na „holistickom“ prístupe prinášajú komplexnejšie pohľady na bezpečnosť a zdravie, vrátane fyzického, duševného a sociálneho zdravia. Tieto prípady sa zameriavajú na školský systém ako celok, s cieľom zlepšiť pracovné a študijné prostredie na školách.

Prípady

Anglická „Národná norma zdravej školy“ je národný program akreditácie partnerských vzťahov medzi vzdelávaním a zdravotníctvom; holandská **„Bezpečná škola“** je iniciatíva, ktorá sa zameriava na zintenzívnenie komunikácie v otázkach bezpečnosti a násillia na školách a v ich okolí; grécky **FAOS („Svetlo do bezpečnosti na školách“)** vypracoval komplexné postupy hodnotenia bezpečnosti v každodennej činnosti škôl a v prostredí okolo škôl rozvíjaním partnerských vzťahov verejného a súkromného sektora; švédska koncepcia **„Kánon školského prostredia“** navrhuje pracovné a vzdelávacie prostredie na školách.

Prístup založený na výuke

Ak je bezpečnosť a zdravie organickou súčasťou výuky, bezpečnosť a zdravie sa neobmedzuje na jeden konkrétny predmet. Bezpečnosť a zdravie sú integrované ako „prierezové“ tematiky; inými slovami povedané, na všetkých úrovniach vzdelávania a v rôznych predmetoch, napr. v jazykoch i literatúre.

Prípady

„V bezpečnej škole“, Taliansko, je koncepčný a metodický rámec pre učiteľov venovaný zavádzaniu BOZP do programu výučby; **Príklady dobrej praxe na základnej škole, Taliansko**, pre vývoj a na rozširovanie didaktických nástrojov na národnej úrovni na propagáciu a prevenciu kultúry; **Splaat („Bezpečná hra v každom okamihu“), Anglicko**, na zvyšovanie uvedomelosti v otázkach bezpečnosti na základnej škole súvisiace so staveniskami a na vypracovanie balíkov učebných zdrojov pre celoštátne predmety študijných programov; Projekt **Armi: „Ar a Mi v škole“/„Nové deti v práci“, Dánsko**, na rozvíjanie základných postojov a vedomostí a na prinášanie pozitívneho príspevku k zdraviu a bezpečnosti „seba i ostatných“.

Prístup založený na pracovisku

Prípady zaoberajúce sa posledným a dôležitým krokom vo vzdelávacom procese, prechodom zo školy do pracovného života, sa zameriavajú na uvádzanie študentov na pracovisko, na kroky do profesionálneho života i na riziká, s ktorými sa bude musieť vyrovnávať. Tieto prípady rozoberajú túto otázku na všeobecnej alebo na odvetvovej úrovni.

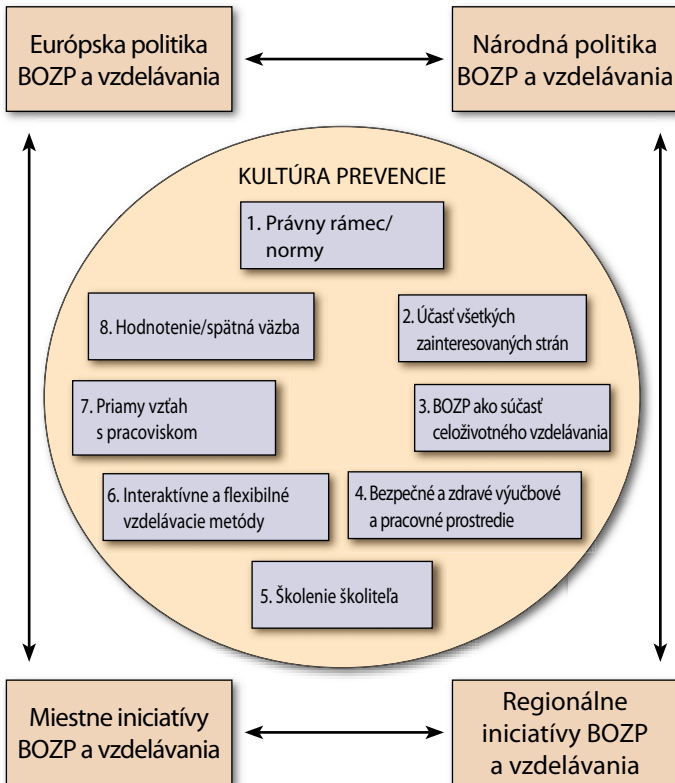
Prípady

Predchádzanie úrazom detí a mládeže v poľnohospodárstve, Írsko, vypracovanie a zavedenie bezpečnostného vyhlásenia určujúceho, ako sa má BOZP riadiť na farme; **Synergie, Francúzsko**, projekt zameraný na sprostredkovanie vhodnej hospodárskej a sociálnej užitočnosti študentom v rámci obchodnej spoločnosti pri práci na odvetvovej úrovni; **Študenti robia stroje bezpečne, Belgicko**, konkrétny príklad, ako sa študenti podieľajú na bezpečnostných zdokonaleniach strojných zariadení; **Over si to, Veľká Británia**, učebný videozáznam s konkrétnymi príkladmi rizík na pracovisku; **Mládež chce žiť bezpečne, Nemecko**, vytvorenie hospodárskej súťaže pre študentov odborných škôl; **BOZP integrované do študijných noriem, Taliansko**, plánovanie a testovanie štandardných školiacich modulov o bezpečnosti na školách a v strediskách odbornej prípravy.

Ako prepojiť dobrú prax s budúcou stratégiou?

Na základe týchto príkladov dobrej praxe správa prezentuje návrh modelu ilustrujúceho najdôležitejšie prvky širokého zavádzania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci do vzdelávania.

Model širokého zavádzania BOZP do vzdelávania

Tento model je odvodený z eko-holistického modelu škôl presadzujúcich zdravie a ukazuje kľúčové vonkajšie vplyvy na postup širokého zavádzania BOZP do vzdelávania, ako aj interné prvky ovplyvňujúce propagáciu širokého zavádzania v škole alebo v iných vzdelávacích ustanovizniach.

Model sa zakladá na analýze **šiestich krokov postupu** širokého zavádzania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci do vzdelávania.

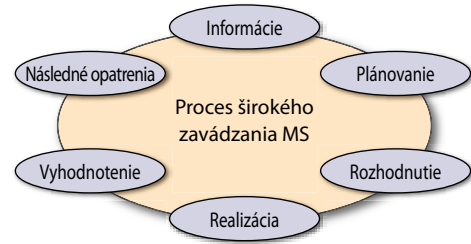
Ďalšie informácie

Prvý krok pri zavádzaní modelu do Európskej politiky BOZP a vzdelávania sa uskutočnil počas talianskeho predsedníctva EÚ na seminári „Široké zavádzanie BOZP do vzdelávania – pracovníci budúcnosti“ v októbri 2003 v Ríme. Účastníci sa dohodli na potrebe Európskej stratégie širokého zavádzania BOZP do vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie (Rímske vyhlásenie). Rímske vyhlásenie je k dispozícii na adrese: http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/osheducation/rome.stm.

Internetová stránka agentúry má časť venovanú ďalším informáciám súvisiacim s BOZP a vzdelávaním na adrese: <http://education.osha.eu.int>.

Agentúra uverejnila správu *Široké zavádzanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci do vzdelávania. Dobrá prax na školách a v odbornom vzdelávaní v roku 2004*. Táto správa je k dispozícii na adrese: <http://agency.osha.eu.int/publications/reports>.

Proces širokého zavádzania BOZP do vzdelávania

Krok 1: Informácie

Skôr ako začnete projekt, nazbierajte potrebné informácie, napr. údaje o haváriách s účasťou detí a mládeže, počet bezpečnostných prednášok na školách, alebo o pracovných podmienkach na školách a v iných vzdelávacích inštitúciách. Zohľadňujte aj skúsenosti z podobných projektov.

Krok 2: Plánovanie

Vyjasnite si vopred, ktorí partneri sa majú na projekte zúčastniť. Pre váš projekt môžu byť užitočné súčasné skúsenosti a štruktúry, napr. siete propagácie zdravia, spolupráca s orgánmi zodpovednými za bezpečnosť a zdravie a s ich školicimi inštitúciami. Skontrolovali ste si všetky zdroje financovania?

Krok 3: Rozhodnutie

Po absolvovaní prvých dvoch krokov sa môžete rozhodnúť, či uskutočnite pilotnú štúdiu projektu. Nadefinujte si celkový zámer projektu a jeho operačné ciele. Vypracujte plán činnosti s konkrétnymi termínmi a zodpovednosťou.

Krok 4: Realizácia

Vo fáze realizácie projektu bude úspech určite závisieť od nasledujúcich faktorov: uznávanie bezpečnosti a zdravia ako neodmysliteľnej súčasť celoživotného vzdelávania; široké ponímanie bezpečnosti a zdravia, vrátane fyzického, duševného a sociálneho zdravia; priama súvislosť vzdelávacích opatrení s pracoviskom; a zaangažovanie skúsených učiteľov do vypracovania programu a materiálov.

Krok 5: Hodnotenie

Hodnotenie musí byť organickou súčasťou vášho projektu. Hodnotiace opatrenia musia sprevádzať a zdokonaľovať proces širokého zavádzania. Navyše je potrebné vyhodnotiť výsledky vášho projektu z hľadiska ich udržateľnosti a ich prenosnosti do iných inštitúcií a do iných kultúrnych kontextov.

Krok 6: Následné opatrenia

Vypracovať plán propagácie pred dokončením projektu a, pokiaľ možno, čo najskôr pripraviť plány aktívnych následných opatrení.